

**Науково-методичний центр управління освіти
Житомирської міської ради
Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №26 м. Житомира**

**Номінація: «Управлінська діяльність керівників
закладів освіти»**

**Сучасні підходи до формування
інформаційно-комунікаційної
компетентності
адміністрації школи**

Автори:
Янчук І. М. - директор,
**Кузьмін С.В., Трембіцька
Л.О., Черняхівська Н.А.** -
заступники директора з
навчально-виховної роботи,
Клименчук О.В. –
заступник директора з
виховної роботи
загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів №26 м.
Житомира

Житомир-2018

ЗМІСТ

Введення	4
РОЗДІЛ 1	5
1.1. З історії впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в школі.....	5
1.2. Рівні використання інформаційно-комунікаційних технологій в практичній діяльності заступника директора школи	9
РОЗДІЛ 2.....	11
2.1. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській та методичній діяльності	12
2.2. Інформаційно-комунікаційні технології як умова формування інноваційної компетентності вчителів початкових класів.....	17
2.3. ІКТ в системі роботи заступника директора школи з виховної роботи.....	21
Висновки.....	24
Список використаної літератури.....	25

Введення

Тема досвіду: Сучасні підходи до формування інформаційно-комунікаційної компетентності адміністрації школи.

Автор досвіду: Янчук І. М. - директор, Кузьмін С.В., Трембіцька Л.О., Черняхівська Н.А. - заступники директора з навчально-виховної роботи, Клименчук О.В. – заступник директора з виховної роботи загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №26 м. Житомира.

Адреса досвіду: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №26 м. Житомира.

Досвід вивчався 2016, 2017 роках науково-методичним центром управління освіти Житомирської міської ради.

Актуальність досвіду. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) стали суттєвим чинником, що впливає на здійснення навчально-виховного процесу в навчальних закладах. Впровадження в освіту ІКТ сприяє підвищенню її якості, а також удосконаленню організації освітнього закладу та управління ним. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у системі управління освітою є особливо необхідним, оскільки саме управлінські рішення спроможні змінити всю систему в цілому, а від їх правильності та своєчасності залежить ефективність системи освіти. Досвід формування інформаційно-комунікаційної компетентності адміністрації школи та ефективного застосування ІКТ є надзвичайно *актуальним*.

Одним із методів удосконалення системи управління освітою є впровадження інформаційних систем. Це дозволяє оптимізувати процес обміну інформацією, зменшити обсяг роботи адміністратора системи освіти та дозволяє йому приймати ефективні управлінські рішення. В цьому полягає ведуча *ідея досвіду*.

Проаналізувавши існуючий досвід з даної проблеми та піддавши аналізу роботу адміністрації школи з питань впровадження ІКТ у практичну діяльність, зроблена спроба узагальнити напрацювання, запропонувати набутий досвід для ознайомлення і використання освітянами.

Члени адміністрації пропонують інформацію з історії впровадження ІКТ в закладі (Янчук І.М.), про рівні використання інформаційно-комунікаційних технологій в практичній діяльності адміністрації школи (Кузьмін С.В.), питання використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській та методичній діяльності (Черняхівська Н.А.), при здійсненні внутрішнього контролю (Трембіцька Л.О.), при проведенні виховної роботи (Клименчук О.В.).

РОЗДІЛ 1.

1.1. З історії впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в школі

Інформаційно-комунікаційні технології відносяться до інноваційних процесів, головне завдання яких - створення нового, що сприятиме підвищенню ефективності навчально-виховного процесу. Із 2002 по 2009 рік загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №26 м. Житомира співпрацювала зі Всеукраїнською асоціацією комп'ютерних клубів. Тоді в школі були морально застарілі комп'ютери «Поиск», з якими доводилось виконувати навчальні плани і програми з інформатики. Всеукраїнською асоціацією комп'ютерних клубів було встановлено в школі 10 на той час сучасних комп'ютерів, на яких школа в першій половині дня виконувала навчальні плани, а в другій половині дня на цій базі представники асоціації проводили навчальні заняття з учнями та жителями мікрорайону. Це був поштовх до впровадження інформаційно-комунікаційних засобів навчання у школі. Адже наші учні, вчителі, адміністрація мали змогу використовувати комп'ютери асоціації для роботи на уроках та в позаурочний час. У 2003 році Всеукраїнською асоціацією комп'ютерних клубів школу підключили до мережі Інтернет. І цією послугою колектив школи теж користувався.

Пізніше, у 2005 році, в Україні була запроваджена Програма «Інтел. Навчання для майбутнього». В червні 2005 року вчитель хімії Джигірей І.В. пройшла навчання за програмою «Інтел» при Житомирському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти та з нового, 2005-2006, навчального року проводила під час канікул навчання колег. Під час весняних канікул таке навчання пройшли директор школи та його заступники. Пізніше – вчителі школи за бажанням. Так поступово відбулось навчання вчителів основам знань з ІКТ, на той час цей показник був понад 65%.

Виникла потреба у створенні ґрунтовної матеріальної бази. У 2006 році за ініціативою директора школи отримано 10 комп'ютерів і ноутбук з Голландії та відкрито другий комп'ютерний клас, отримано в подарунок від держлігоспу телевізор і ДВД, закуплено в приймальному новий комп'ютер та монітор. У 2007 році закуплено 3 комп'ютери та відеомагнітофон, облаштовано конференц-зал з мультимедійним проектором та комп'ютером, закуплено фотоапарат, флешка, 2 ксерокси, ми отримали в подарунок цифрову відеокамеру.

У 2008 році встановлено в школі новий комп'ютерний клас, держлігосп подарував цифровий фотоапарат.

На той час база школи дозволяла в конференц - залі проводити уроки за окремим графіком і попереднім записом. Вчителі готували до уроків мультимедійні презентації, створювали навчально-виховні проекти. Учні школи ставали переможцями у різноманітних конкурсах, виставках, змаганнях. Завдячуючи інформаційно – комунікаційним засобам налагоджено зв'язки з ліцеїстами міста Лодзі республіки Польща.

У 2008 році директор школи побувала на семінарі у Польщі, м. Сулейовик на семінарі – тренінзі за темою «Міжкультурна освіта в школі». Відвідуючи школи Польщі, директор запозичила досвід відкриття кабінетів з інтерактивного навчання. Такий кабінет з сучасними засобами навчання та відповідними меблями було відкрито у школі в 2009 році. Тоді ж почав працювати у школі Євроклуб.

Час минав, щороку поповнювалась база школи новітніми засобами навчання.

У 2012 році учень 11 класу Суріков Максим створив шкільний сайт. Наш сайт має Положення, відповідь корпорації Майкрософт про офіційну реєстрацію сайту. На сайті наявна інформація за 8 розділами: загальна інформація про школу; «з вами працюють»; виховна робота; галерея; майбутнім першокласникам; ЗНО і ДПА; онлайн – бібліотека; творчий доробок учителів. У кожному розділі по 2-14 підрозділів. Всього 77 сторінок. За наповнення відповідного розділу відповідають заступники директора школи, які слідкують, щоб на сайті була потрібна для учнів, батьків та вчителів інформація.

Так, у розділі «Загальна інформація про школу» розміщено Статут школи, Положення та результати атестації вчителів, режим роботи школи та розклад уроків, перелік вулиць, які належать мікрорайону школи, напрацювання щодо інклюзивного навчання, положення про веб-сайт. У розділі «З вами працюють» є підрозділ «Рада школи». Тут наявні Положення про Раду загальноосвітнього навчального закладу, План роботи Ради школи, її звіт про роботу та використання благодійних внесків, питання для обговорення для подальшої співпраці та інше. Батьки стали менше звертатись до школи, бо можуть знайти відповіді на свої питання на сайті.

Нині для педагогічного зростання у школі створені належні умови: в розпорядженні адміністрації і вчителів 45 персональних комп'ютерів та 6 ноутбуків, 10 принтерів, 8 мультимедійних проекторів, 18 телевізорів (9 - плазмові), 3 інтерактивні дошки.

Послуги Інтернет-зв'язку надають безкоштовно два провайдери: Фрінет та Київстар. До Інтернету підключені вся адміністрація, соціальні педагоги, психологи, бухгалтерія, кабінети початкових класів, фізики і інші, всього - 26. У школі наявний WF, який вчителі та учні можуть використовувати під час уроків.

Час неупинно йде вперед. Щодня з'являються нові потреби, отже, мають знаходитись можливості вдосконалення матеріальної бази з ІКТ. Сьогодні велика частина вчителів використовують у роботі власні ноутбуки, комп'ютери, які не використовуються батьками учнів.

Члени адміністрації не уявляють своєї роботи без Інтернету, комп'ютера, принтера. Напрацьована база нормативних документів, папки, що систематизовані у відповідності до посадових обов'язків, питань контролю, керівництва, звітності.

Робочий стіл адміністратора – це не наявність стола в кабінеті, а наявність «робочого стола» на комп'ютері. На «робочому столі» комп'ютера директора школи є закладки для швидкого доступу до електронної скриньки закладу, сайту Житомирської міської ради, Міністерства освіти і науки України, управління освіти і науки Житомирської облдержадміністрації, Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти вчителів, Вінницького регіонального центру оцінювання якості освіти, енергомоніторингу, Державної програми «Школа» (ІСУО), системи державних закупівель «Прозоро», сайтів «Педрода», «Освіта уа», сайти журналів, газет, педагогічних видань, які найчастіше використовуються, та інше.

Використання курсу «Школа» дає можливість швидко збирати та узагальнювати інформацію про учнів, вчителів, батьків, місце проживання тощо.

З 2016 року адміністрація школи та бухгалтерія мають можливість спілкування через скайп-зв'язок. Встановлено також режим відеозв'язку. Це стало в нагоді, коли бухгалтерія перейшла до автономного обслуговування школи, коли встановлено нові бухгалтерські програми і виникає необхідність спілкування бухгалтерів з розробниками програми в режимі онлайн.

Приємно, коли починання адміністрації підтримують учителі. Нині переважна більшість учителів, незалежно від віку, використовують ІКТ навчання при викладанні предметів. Вони йдуть вперед, передбачаючи і усвідомлюючи процеси змін в освіті, готові до їх упровадження, адже, згідно з Законом України «Про освіту», на педагогічних працівників покладається відповідальність за «підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору».

1.2. Рівні використання інформаційно-комунікаційних технологій в практичній діяльності заступника директора школи

Інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) за короткий час стали невід'ємною складовою сучасного суспільства. У багатьох країнах світу вільне володіння цими технологіями є складовою базової освіти. Впровадження в освіту ІКТ сприяє підвищенню її якості, а також удосконаленню організації освітнього закладу та управління ним. Застосування інформаційних технологій у системі управління освітою є особливо необхідним, оскільки саме управлінські рішення спроможні змінити всю систему в цілому, а від їх правильності та своєчасності залежить ефективність системи освіти. Одним із методів удосконалення системи управління освітою є впровадження інформаційних систем. Це дозволяє оптимізувати процес обміну інформацією, зменшити обсяг роботи адміністратора системи освіти та дозволяє йому приймати ефективні управлінські рішення.

За сучасних умов виробництва засобів інформатизації та ІКТ набувають суттєвих інноваційних і модернізаційних змін й елементи класичної адміністративно-функціональної моделі управління в освіті. Чималі напрацювання науковців, дослідників, які присвячені особливостям використання інформаційних ресурсів у процесі управління, удосконалення інформаційних потоків в управлінні, визначення інформаційних потреб споживачів інформації в соціальній сфері, зокрема в освіті (А.Б. Антопольський, О.В. Артюшків, В.Ю. Бодряков, В.В. Бойко, Г.І. Бритченко, Н.О. Вербицька, А.Є. Вікторов, В.В. Годін, А.В. Голованов, І.К. Корнеєв, Б.Л. Казаневич, К.К. Колін, С.П. Кудрявцева, А.Н. Мартинов, А.Д. Урсул та ін.).

Проаналізувавши існуючий досвід з даної проблеми та піддавши аналізу власну роботу заступника директора школи з НВР з питань впровадження ІКТ у практичну діяльність, можна виокремити різні за складністю рівні використання згаданих технологій:

1. Рівень використання комп'ютера як засобу набору та накопичувача інформації. Протягом 15 років накопичується величезна кількість аналітичних матеріалів, досліджень, форм та зразків вивчення досвіду, написання організаційно-методичних наказів, результативність роботи вчителів та учнів по предметах та класах. Це дозволяє проводити аналітико-дослідницьку діяльність, порівнювати, узагальнювати, робити висновки про ефективність використання відповідних методик, підходів, систем роботи. За результатами семестрів на засіданні предметних методичних комісій наявні матеріали використовуються для підведення підсумків роботи та прогнозування розвитку

педагогічної діяльності педагогів, методичної комісії та школи в цілому. Для зручності у використанні згаданих матеріалів велике значення має грамотна систематизація матеріалу за темами та роками створення, що дозволяє легко розшукати потрібну інформацію за зрозумілим алгоритмом пошуку (галузь діяльності – рік – конкретний предмет чи розділ).

2. Рівень використання комп'ютера для створення та презентації мультимедійних проєктів. Для успішного проведення педагогічної ради, батьківських зборів, навчання методичного активу створюється мультимедійна презентація, що дозволяє забезпечити масовий перегляд наведених фактів, акцентувати увагу на найважливіших питаннях теми, узагальнити та підвести підсумки розгляду питання, забезпечити яскраву наочність у вигляді фотомонтажу, відеофрагментів, колажів тощо. (Додаток 1). Для ефективного використання мультимедійної техніки необхідно використовувати ряд простих правил:

- не переважувати зміст другорядною інформацією, вставками, що розсіюють увагу глядача;
- використовувати відповідний розмір текстової інформації, що повинна сприйматись з будь-якої частини приміщення без зайвого напруження органів зору;
- чітко систематизувати зміст за пунктами, підрозділами,
- підкріплювати сказане доцільною фото та відеоінформацією.

3. Використання можливостей інтерактивних дошок. В школі станом на 2017-2018 н.р. обладнано 3 кабінети з підключеними інтерактивними дошками: кабінет іноземних мов, фізики та інтерактивного навчання. Для демонстрації певних документів, аналітичних матеріалів немає потреби у перенесенні їх на комп'ютер кабінету. Використовуючи стандартні програми віддаленого доступу з кабінету інтерактивного навчання можемо безпосередньо вийти на власний робочий комп'ютер, знайти потрібний документ та проілюструвати певну думку чи твердження. Можливості інтерактивної дошки дають можливість зробити виступ яскравим, наочним, змістовним та цікавим за формою, що сприяє досягненню певного результату дій.

4. Здійснення комунікативних зав'язків: створення спільних проєктів в локальній мережі (скайп для бізнесу – локальна мережа), під'єднання до Всеукраїнської системи ІСУО із використанням програмного забезпечення курсу «Освіта», її можливостей та створенням бази даних по школі (банк даних, перспектива замовлення документів про освіту, розклад, он-лайн щоденники).

5. Використання он-лайн підручників, відеофрагментів. (участь у виборі підручників, використання електронних версій на сайті міністерства)

6. Створення авторських блогів за певними критеріями з елементами хмарно-орієнтованого навчального середовища (блог вчителя правознавства Куніцької І.А.,

вчителя художньої культури та курсу «мистецтво» Беспалко І.В., заступника директора школи з навчально-виховної роботи Черняхівської Н.А., вчителя англійської мови Містюк А.Г.). (Додаток 2).

7. Створення шкільних сайтів з використанням хмарно-орієнтованого навчального середовища. Роботу сайту (<http://school26.edukit.zt.ua/>) спрямовано на налагодження тісних зв'язків з учнівським та батьківським колективом, інформування про діючі нормативні документи, цікаві події з життя шкільної родини, забезпечення завданнями під час карантину чи у канікулярний час, довідкова інформація про розклад занять, творчі доробки вчителів, корисні посилання, анкетування учнів та їх батьків з різних аспектів діяльності школи. (Додаток 3).

8. Вебінари, інтернет-конференції, диспути в мережі Інтернет за участю провідних спеціалістів у галузі освіти, охорони праці, медицини, психолого-педагогічної науки.

Звичайно, використання ІКТ не зменшує важливості безпосереднього спілкування між усіма учасниками навчально-виховного процесу. Разом з тим не можна відкинути переваги використання ІКТ при організації та плануванні діяльності адміністрації школи:

- підвищення ефективності навчального процесу;
- можливість управління з використанням результатів попередньої діяльності;
- прийняття більш ефективних управлінських рішень;
- підвищення об'єктивності в оцінці діяльності вчителів та учнів;
- більш ефективне управління пізнавальною діяльністю учнів;
- можливість прийняття більш виважених рішень, які стосуються підвищення результативності навчання;
- оперативний доступ до організаційної інформації стосовно діяльності освітнього закладу;
- економія як матеріальних, так і людських ресурсів;
- вільний час на вирішення важливих питань;
- скорочення обсягу рутинної роботи.

РОЗДІЛ 2.

2.1. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській та методичній діяльності

Розвиток національної освіти передбачає її якісну та системну модернізацію, яка значною мірою залежить від творчих зусиль педагогічних колективів і відповідальності керівників навчальних закладів. Сьогодні керівники навчальних закладів наражаються на певні труднощі в роботі: змінюються, розширюються їх функції, ускладнюється їх роль. Причину варто шукати у стані справ, коли школа із закритої системи перетворюється у більш складну відкриту систему. Саме тому процес усвідомлення цих процесів і адаптації до них вимагає терпіння і часу, а також - підготовки професійного керівника, який є висококваліфікованим фахівцем і в галузі управління навчальним закладом, і у навчально-виховній роботі. Адже управлінська діяльність має "подвійний" предмет діяльності: керівник повинен бути і менеджером, і педагогом. Це означає, що на сучасному етапі розвитку середньої освіти сучасний керівник навчального закладу повинен успішно здійснювати як управлінську, так і педагогічну діяльність, забезпечуючи реалізацію цілей і змісту навчально-виховного процесу та різноманітних форм міжсуб'єктних відносин у нових умовах. Тому надзвичайно актуальною є проблема формування інформаційно-комунікаційної компетентності, в першу чергу, адміністрації школи.

Компетентність і професійна діяльність працівників освіти визначає сьогодні якість підготовки підростаючого покоління до життя. Адже завдання сучасної освіти полягає у формуванні особистості з гнучким розумом, із швидкою реакцією на все нове, з повноцінними, розвинутими потребами подальшого пізнання та самостійної дії, з добрими орієнтувальними навичками й творчими здібностями. Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві. Це завдання можуть реалізувати педагоги, здатні до інноваційної діяльності в умовах, коли керівництво навчального закладу сприяє підвищенню ефективності навчально-виховного процесу відповідно до сучасних вимог. Цим обумовлена актуальність проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності членів адміністрації шкіл.

Адміністрація загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №26 м. Житомира зацікавлена в інноваційній діяльності, адже ми маємо чітку мотивацію до запровадження

інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності, інформовані про новітні інформаційно-педагогічні технології, обізнані з новаторськими методами роботи, маємо певні творчі напрацювання, володіємо практичними навичками освоєння вдосконалених ІКТ, маємо вільний доступ до комп'ютерного обладнання, Інтернету. Таким чином, володіння інформаційними, комп'ютерними, мультимедійними технологіями забезпечує можливість ефективно здійснювати управлінську діяльність та керувати методичною роботою.

Використання ІКТ в управлінській діяльності, спрямованій на виконання функціональних обов'язків, дозволяє інтенсифікувати такі процеси, як

- ведення та оформлення внутрішкільної документації;
- створення та використання бази даних учителів та учнів;
- здійснення моніторингів діяльності вчителів;
- робота з електронними базами даних;
- пошук та збір інформації (нормативно-правової та ін.) за допомогою Інтернету;
- педагогічний аналіз уроків у системі навчально-виховного процесу;
- впорядкованість планування (перспективний та річний плани роботи школи, плани роботи членів адміністрації на місяць, тижневі плани роботи школи тощо);
- створення шаблонів документів для здійснення контрольної-аналітичної діяльності відповідно до річного плану роботи школи;
- звітність перед управлінням освіти та іншими організаціями;
- налагодження творчих зв'язків з навчальними закладами міста;
- оперативність у вирішенні певних питань, прийнятті управлінських рішень за допомогою локальної мережі між членами адміністрації, секретарем.

Коло посадових обов'язків членів адміністрації широке: складання річного і перспективного планів школи, організація навчання учнів за індивідуальною та інклюзивною формами і навчання в формі екстернату, організація курсової перепідготовки та атестації педпрацівників, робота з обдарованими дітьми, організація методичної роботи, здійснення контролю за діяльністю вчителів, проведення моніторингових досліджень з різноманітних питань та ін. Успішно справлятися з великим обсягом роботи стає можливим насамперед завдяки активному використанню ІКТ. Доступ до інформації з інтернет-ресурсів, електронні бази даних різного спрямування, шаблони документів дозволяють зекономити час та якісно виконати певну роботу. Таким чином, застосування ІКТ в управлінській діяльності забезпечує більш якісний рівень професійної діяльності членів адміністрації школи.

Використання ІКТ в удосконаленні роботи керівника дозволяє інтенсифікувати такий важливий аспект його діяльності, як педагогічний аналіз уроків у системі навчально-виховного процесу. За допомогою діалогової системи можлива диференціація мети відвідування уроків, складання і запис програми спостереження, запис результатів відвідування уроків з однією метою у різних вчителів і порівняння результатів. Впорядкованість планової інформації разом із можливістю оперативного аналізу дозволяє вдосконалити внутрішній контроль, опрацювання даних контролю, дозволяє давати науково обґрунтовані рекомендації коригувального характеру.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій сприяє раціоналізації управлінської діяльності адміністрації школи. Доцільно вести тематику науково-методичної роботи педагогічного колективу, періодичність роботи над тією або іншою темою конкретних учителів, інформацію про педагогічні кадри: в якому році закінчив ВНЗ і прийшов працювати в дану школу, який предмет викладає, тижневе навантаження, яку посаду займає в школі, які громадські доручення виконує, в якому році підвищував кваліфікацію і де, в якому році проходив атестацію, над якою темою працює, анкетні дані. Ця операція скоротить час збирання необхідних даних про вчителів школи.

Заслуговує уваги вислів американського вченого Ноберта Вінера: «Ми змінили своє оточення так радикально, що тепер повинні змінювати себе, щоб жити в цьому новому оточенні». Тому актуальним є питання професійного самовдосконалення як власне адміністрації школи, так і всіх педагогів, яке трактується в науці як «свідомий, цілеспрямований процес підвищення власної професійної компетенції і розвитку професійно значущих якостей, відповідно до соціальних вимог професійної діяльності і власної програми розвитку».

З цим пов'язано питання організації методичної роботи в школі та застосування ІКТ в методичній діяльності. Упровадження ІКТ у методичну роботу школи нині стає необхідністю, адже інформаційне суспільство потребує інформаційної культури від кожного його члена.

Основними напрямками методичної роботи з використання ІКТ є:

- створення методичної бази та обладнання кабінетів (підключення до Інтернету, наявність комп'ютерів, принтерів, сканерів);
- організація й проведення навчальних занять для вчителів- предметників із напрацювання навичок роботи із сучасними операційними системами й прикладним програмним забезпеченням; (Курси Інтел, семінари-практикуми, робота в динамічних творчих групах)

- створення медіатеки ППД з подальшим його поширенням (поповнення фонду уроків різних типів і форм їх проведення);

- Створення узагальнювальних матеріалів за певний проміжок часу за результатами моніторингових досліджень. В практиці роботи членів колективу та МК стало традицією підбивати підсумки роботи за різними напрямками та фіксувати досягнення за рік, за три-п'ять років та використовувати зібрану інформацію за потребами, в тому числі при атестації, а також при вирішенні питання винагород, і, звичайно, для мотивації щодо успішної діяльності;

- підготовка матеріалів методичного характеру (інформаційні вісники, пам'ятки, схеми, рекомендації);

- створення та застосування шаблонів документації методичних комісій (розділи планів МК);

- висвітлення результатів проведення педагогічних моніторингів, в т.ч. моніторингові дослідження рівня ІКТ - компетентності;

- створення галереї-презентації творчих учителів школи, на якій збираються матеріали діяльності вчителя, що розкривають його педагогічну майстерність і творчий потенціал.

- створення вчителями власних блогів.

Використання ІКТ в професійній діяльності педагогів забезпечує широкі можливості розкриття їх творчого потенціалу. Набутий досвід в цьому напрямку узагальнюється в матеріалах портфоліо, в створених мультимедійних презентаціях, які використовуються під час виступів на засіданнях методичних комісій та педагогічної ради, в матеріалах власних блогів тощо. Прикладом є матеріали презентацій вчителя англійської мови Містюк А.Г. (Додаток 4).

Суттєвим у впровадженні ІКТ в методичній діяльності є здійснення інформаційного забезпечення педагогів:

- Інструктивно-методичні наради; тематика яких пов'язана з основною методичною проблемою, а також із запитам та потребами вчителів;

- Випуск інформаційних вісників;

- Розробка пам'яток, рекомендацій;

- Створення блогів, розміщення методичних напрацювань на шкільному сайті;

- Курси, самоосвіта, в т.ч. інтерактивна онлайн-освіта за проектом ЕдЕра, участь в онлайн семінарах;

- Участь у різних формах методичної роботи в межах школи та міста;

- Участь в онлайн-спільнотах, проектах, конкурсах;

- Спілкування в соціальних мережах;
- Огляд педагогічної преси, освітянських сайтів, блогів;
- Створення власного методичного та дидактичного інструментарію;
- Поповнення фонду методичних заходів, уроків.

Отже, використання ІКТ виводить організацію методичної роботи школи на новий, більш ефективний рівень, що відповідно позитивно впливає на навчально-виховний процес школи і сприяє постійному творчому зростанню вчителів.

В нашому педагогічному колективі склалась традиція орієнтуватися на новації, які вводяться в освітні процеси в освіті. З цим пов'язуємо вибір проблемної теми, яку реалізуємо в процесі здійснення НВП впродовж 5 років. Актуальними були теми, пов'язані з використанням інтерактивних методів і прийомів роботи, впровадження елементів інноваційних технологій. Нині ми працюємо над реалізацією проблемної теми «Забезпечення якості і результативності НВП на основі використання інноваційних методик і технологій». Застосування ІКТ є складовою цього напрямку діяльності як адміністрації школи, так і всього колективу.

Є підстави стверджувати, що використання ІКТ в освітньому середовищі нашої школи позитивно впливає на навчально-виховний процес і сприяє постійному творчому зростанню педпрацівників, їх досягненням в конкурсах «Вчитель року», в освітянських виставках, а також забезпечує якісні показники в навчанні учнів, в результатах їх участі в олімпіадах, різноманітних конкурсах, в складанні випускниками зовнішнього незалежного оцінювання.

2.2. Інформаційно-комунікаційні технології як умова формування інноваційної компетентності вчителів початкових класів

Сучасна шкільна освіта, як один з компонентів соціальної системи, орієнтована на набуття нових знань на основі раніше засвоєних. Сам час диктує необхідність по-новому організувати роботу педагога, спрямувати його зусилля на розвиток в учнів самостійного творчого мислення. Тож використання в управлінській діяльності керівника та в роботі педагогів нових інформаційних технологій є вкрай необхідним.

Інноваційна компетентність педагога — система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей учителя, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми.

У 17 початкових класах навчається 470 учнів, працюють 26 вчителів і вихователів ГПД. Дані діаграми свідчать про високий кваліфікаційний рівень та професіоналізм учителів. 50% учителів мають педагогічні звання, активно впроваджують інтерактивні технології у навчально-виховний процес, проводять майстер-класи з колегами.

Показники готовності вчителя до здійснення інноваційної діяльності:

- ❖ **усвідомлення** потреби запровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці;
- ❖ **інформованість** про новітні педагогічні технології;
- ❖ **зорієнтованість** на створення власних творчих завдань;

❖ **готовність** до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності;

❖ **володіння** практичними навичками освоєння педагогічних інновацій .

Протягом навчального року проаналізовано рівні сформованості готовності педагогів до інноваційної діяльності. За результатами складено діаграму, у якій прослідковується пошуковий рівень готовності вчителів початкових класів до інноваційної діяльності.

Своєчасне, об'єктивне з'ясування рівня сформованої готовності конкретного педагога до інноваційної діяльності дає змогу спланувати роботу щодо розвитку його інноваційного потенціалу, який є важливим компонентом структурних професійних якостей.

Великої уваги надаємо організації методичної роботи у початкових класах. Використовуємо різноманітні методи інтерактивного навчання педагогів:

- презентації (науковців під час впровадження Державного стандарту, оновлення навчальних програм);
- демонстрації (відео, або за допомогою *рольової практики*);

- зворотного зв'язку (після обговорення щодо того, що вони зробили добре, а що можна було зробити краще);
- обговорення у малих групах (вироблення нових стратегій);
- планування подальших дій.

Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності учителів початкових класів стає можливим через такі **форми науково-методичної роботи**, як:

- участь у постійно діючих семінарах з питань вдосконалення навичок роботи на комп'ютері з різними програмами і впровадження ІКТ в навчально-виховний процес;
- індивідуальні консультації за запитом;
- відвідування проблемних семінарів на основі вивчення освітніх потреб у використанні ІКТ;
- перегляд вебінарів, системи майстер-класів;
- дистанційне навчання;
- відвідування курсів ІКТ-грамотності;
- самоосвітня діяльність педагогічних працівників;
- проведення практичних занять.

«Якби комп'ютер не був винайдений як універсальний технічний пристрій, його слід було б винайти спеціально для цілей освіти.

Ентоні

Маллан

17 кабінетів початкової школи забезпечені сучасною технікою, 5 – підключені до мережі Інтернет. Наявні і постійно використовуються 14 телевізорів, 6 комп'ютерів або ноутбуків, 4 проектори, 4 принтери. Все це дає можливість проводити уроки, позакласні, методичні заходи з використанням ІКТ.

Методичні надбання, розроблені конспекти уроків, позакласних заходів, творчі роботи на конкурс «Сучасна освіта Житомира» розміщені на шкільному сайті у вкладці «Творчий доробок вчителів», яка постійно поповнюється і збагачується.

На результативність учіння впливають:

- *рівень фахової підготовки вчителя;*
- *застосування інноваційних форм і методів навчання;*
- *удосконалення змісту, форм та методів розвитку пізнавальних інтересів учнів;*
- *використання сучасних дидактичних матеріалів та засобів;*
- *організація і управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів.*

Під час відвідування уроків з використанням ІКТ використовується така схема аналізу:

Учитель: _____ Предмет, клас: _____

№	Параметр	Критерії	Бали	Оцінка
1.	Особистий внесок учителя в розробку уроку з використанням ІКТ	Використовувалися існуючі освітні ресурси.	3	
		Застосовувалася адаптована методика використання засобів ІКТ.	4	
		Застосовувалася адаптована методика використання засобів ІКТ.	5	
2.	Форма використання програмного забезпечення	Вибрана форма використання засобів ІКТ не сприяє вирішенню дидактичних задач.	0	
		Вибрана форма використання засобів ІКТ сприяє вирішенню окремих завдань уроку (навчальних, або розвивальних, або виховних).	3	
		Вибрана форма використання засобів ІКТ сприяє вирішенню всіх завдань уроку (навчальних, розвивальних, виховних).	5	
3.	Організація діяльності учнів на уроці	Використання засобів ІКТ знижує ефективність навчальної діяльності учнів.	0	
		Ефективність навчальної діяльності учнів відповідає традиційному уроку.	3	
		Підвищується ефективність навчальної діяльності учнів.	5	
4.	Рівень методичної підготовки вчителя в галузі використання засобів ІКТ	Недостатній рівень методичної підготовки вчителя.	3	
		Достатній рівень методичної підготовки вчителя.	4	
		Високий рівень методичної підготовки вчителя, яскраво виражений індивідуальний стиль роботи вчителя.	5	
5.	Вплив використання інформаційних технологій на результативність	Штучне впровадження в урок засобів ІКТ.	0	
		Фрагментарне використання засобів ІКТ (незначний вплив на досягнення дидактичних цілей уроку).	3	
		Системне використання ІКТ (інтегроване в зміст уроку).	5	
6.	Індивідуалізація навчання за	Використання ІКТ не сприяє індивідуалізації навчання.	0	

	рахунок використання засобів ІКТ	Використання засобів ІКТ частково підвищує ступінь індивідуалізації навчання.	3	
		Використання ІКТ спрямоване на індивідуалізацію навчання.	5	
7.	Дотримання санітарно-гігієнічних вимог	Порушені санітарно-гігієнічні вимоги до проведення уроку в комп'ютерному класі.	0	
		Обладнання класу відповідає санітарно-гігієнічним вимогам до проведення уроку в комп'ютерному класі.	3	
		Обладнання та робота учнів відповідають санітарно-гігієнічним вимогам до проведення уроку в комп'ютерному класі або мультимедійному центрі.	5	
Загальна кількість балів				

Шкала визначення рівня володіння педагогом ІКТ: від 28 до 35 балів — високий рівень; від 28 до 20 балів — середній рівень; нижче 20 балів — критичний рівень.

Використання засобів ІКТ підвищує ефективність навчальної діяльності учнів, позитивно впливає на результати навчання:

Навчальний рік	Всього класів	К-сть учнів поч. класів	К-сть учнів, які підлягали оцінюванню	РНД (% високий і достатній рівень)
2011 - 2012	14	345	161	85 – 53%
2012 – 2013	14	388	171	96 – 56%
2013 – 2014	15	409	299	199 – 67%
2014 – 2015	16	444	331	216 – 65%
2015 - 2016	17	474	340	222 - 65%

Використання інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових освітніх ресурсів у професійній діяльності педагога **оптимізує** зміст навчання, **модернізує** методи та форми організації навчального процесу, **забезпечує** високий науковий і методичний рівень викладання, індивідуальний підхід у навчанні, підвищенні **ефективності** та **якості** надання освітніх послуг.

2.3. ІКТ в системі роботи заступника директора школи з виховної роботи

Нині навчально-виховний процес та робота адміністрації школи немислимі без використання інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ). Зокрема, широкі можливості ІКТ відкривають для організації виховної роботи, адже:

- ми давно зрозуміли, що бурхливий розвиток засобів інформатизації, а отже, поява нових технологій обробки, передачі, отримання та зберігання інформації відкриває нові можливості для застосування комп'ютерів у навчально-виховному процесі;
- проектуючи виховну діяльність, ми визначили, як спрямувати виховні впливи так, щоб вони знайшли адекватний відгук у внутрішньому світі особистості, як збагатити його;
- успіх виховного процесу, ми вбачаємо у налагодженні відносин між вчителем і учнем, які будуються на основі співдружності, співробітництва і ділового партнерства. Тому, більше уваги приділяємо стимулюванню внутрішньої і зовнішньої активності учнів, їх оптимальній участі у суспільній діяльності в справі виховання;
- кожен педагог розуміє, що підвищенню результативності виховної роботи в школі, сприяє вдосконалення різноманітних форм роботи, пошук нових систем виховання, впровадження інформаційних технологій.

Здається, що сьогодні вже нікого не здивуєш використанням мультимедійних презентацій як в роботі з учнями, так і в роботі з педагогами. Але своє завдання щодо впровадження ІКТ у виховний процес ми вбачаємо не в тому, щоб зробити «виховання комп'ютерним», а в тому, щоб «зробити його ефективним».

Тому, організовуючи позакласну та виховну роботу із використанням ІКТ, ми застосовуємо сучасні методи навчання. Досить ефективно використовуємо метод проектів - спосіб організації самостійної діяльності учнів, який дає змогу учням збагатитися духовно, підвищити особистий культурний рівень, навчитися спілкуватися, одержати незабутні враження від змістовного дозвілля. Популярними стали міні-проекти учнів, які вони виготовляють для презентування в класі під час уроку та виховних заходів. Така робота підтримує та розвиває комунікативні навички, заохочує дітей не тільки вчитися, але брати активну участь у навчально-виховному процесі, висловлювати свою власну думку, ідеї, відчуття; допомагає їм розвивати критичне та творче мислення, самостійність.

Значно цікавішою стала масова робота з питань національно-патріотичного та екологічного виховання. Діти з захопленням беруть участь у віртуальних екологічних

подорожах і мандрівках, долучаються до участі в дослідницьких проектах екологічного спрямування.

Вирішити проблему якісно нового підходу до організації національно-патріотичного виховання дозволяє використання інформаційно-комунікаційних технологій у проведенні позакласних виховних заходів історичної тематики. Засоби ІКТ, формуючи інтереси молодого покоління, реалізують більш ефективне засвоєння необхідних знань у контексті патріотичного виховання. У результаті методичного й організаційного підходу до національно-патріотичного виховання в умовах функціонування освітнього середовища школи, реалізованого на базі ІКТ, здійснюється відбір і побудова матеріалу, що дозволяє учням осмислити історію й сучасне життя Батьківщини не тільки з інтелектуальних, але й із цивільно-патріотичних, моральних позицій.

Здійснюючи перехід до сучасних форм організації навчання й виховання в умовах функціонування освітнього середовища, ця робота розглядається як процес відкритий, підданий впливу подій сучасності на осмислення історичних фактів. Намагаючись разом зі школярами зрозуміти причину подій, що відбуваються, беручи участь у семінарах і форумах за допомогою засобів ІКТ, ми сприяємо становленню нелінійного мислення – здатності міркувати, зіставляти, передбачати й приймати відповідальні рішення.

Завдання сучасної школи: долучення учнів до загальнолюдських цінностей; формування громадянської самосвідомості, почуття обов'язку відносно своєї родини, Батьківщини, виховання поваги до культурної та історичної спадщини України, до наших традицій, формування громадянської активності. Патріотичний напрямок виховної роботи знайшов відображення у проведенні заходів, присвячених Дню захисника України, класних годин «Пам'яті Героїв Небесної Сотні»; літературних годин «Ми тебе не забули, Тарасе!».

Національне виховання учнів має системний характер і займає значне місце. Традиції українського народу, його звичаї, культура в нашій школі не лише теоретично вивчаються, а й практично втілюються. По класах проводяться тематичні класні години, на яких вивчаються символи, обереги України, основні Закони нашої держави. Звичайно, така робота проводиться з використанням ІКТ, супроводжується переглядом презентацій, відеофільмів, заочних подорожей. З метою формування національно-свідомої особистості в школі проводяться предметні тижні та декади.

Участь у пізнавальних заходах інтелектуальної сфери, учні в творчій, ігровій формі виявляють та тренують свою кмітливість, вміння логічно мислити, здатність працювати в групі, розширюють кругозір, оволодівають вміннями використовувати у самостійному

знайомстві з якоюсь галуззю знань, мистецтва різноманітні технічні засоби, користуватися засобами масової інформації, довідковою та іншою літературою.

Досить популярною серед вчителів школи стала така форма роботи, як комп'ютерна презентація. Надзвичайно емоційно проходять заходи з використанням аудіовізуальних матеріалів та комп'ютерних презентацій.

Адже звук, відео, графіка, текст, анімація - ці мультимедійні можливості здатні стимулювати інтерес учнів до певної проблеми та активної участі у виховній діяльності.

Традиційно проводяться години спілкування з використанням мультимедіа, які допомагають «розбудити» почуття: щирість, співчуття, доброту, подив тощо. Саме такі групові та масові виховні заходи створюють ідеальні умови для більш змістовного дозвілля учнів. Звичайно, такий вид роботи потребує додаткового часу, сил. Але результат того вартий, учні не тільки дивляться науково-популярні фільми, а й самі включаються в пошук інформації та її поширення. Так з'являються творчі та дослідницькі роботи дітей.

Організація змістовного дозвілля учнів під час канікул сьогодні просто неможлива без ІКТ, а застосування фотоапарату та іншої цифрової техніки, використання пізнавальних і розважальних можливостей комп'ютера роблять дозвілля дітей у школі цікавим, різноманітним і корисним.

При здійсненні різних напрямків виховної роботи потенціал ІКТ використовується при проведенні агітації за здоровий спосіб життя, профілактичних та профорієнтаційних бесід.

В умовах функціонування освітнього середовища школи прийнято підхід, при якому на поведінку учнів здійснюється вплив через усвідомлення й розуміння моральних цінностей. Цінності, сформовані у сучасній школі, – це цінність праці як основа людського життя, цінність мислення як основа людського розвитку й джерело змісту життя, цінність культури й культурного діалогу, цінність колективної дії, цінність змістовного спілкування, цінність національно-державного служіння .

Сьогоднішнє життя вимагає створення таких умов, щоб надати можливість кожній людині створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя.

Використання ІКТ сприяє забезпеченню повного і постійного доступу користувачів до надбань культури, писемності, традицій та звичаїв усіх народів, світових інформаційних електронних ресурсів.

ВИСНОВОК

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в галузі освіти і безпосередньо в діяльності адміністрації закладу стало загальною необхідністю. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес школи забезпечує поступовий перехід освіти на новий, якісний рівень. Нові інформаційні технології позитивно впливають на всі компоненти системи навчання: мету, зміст, методи та організаційні форми навчання, засоби навчання, що дозволяє вирішувати складні і актуальні завдання педагогіки для забезпечення розвитку інтелектуального, творчого потенціалу, аналітичного мислення та самостійності педагогічних працівників. Для ефективної модернізації освіти та оновлення технічного арсеналу засобів навчання необхідно оптимізувати реалізацію державних програм, спрямованих на інформатизацію, комп'ютеризацію та оновлення матеріально-технічної бази шкіл, надання всім вільного доступу до мережі Інтернет. Підготовка керівників до сучасного управління школою за допомогою ІКТ є дієвим складником ефективного освітнього менеджменту.

Продовжуючи роботу закладу щодо використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у різних сферах діяльності, школа очікує такі результати:

- Якісне та кількісне оновлення комп'ютерної бази та мультимедійних систем для підтримки навчально-виховного процесу, бібліотечної справи та управлінської діяльності.
- Забезпечення всієї комп'ютерної техніки ліцензійним програмним забезпеченням.
- Підключення до глобальної комп'ютерної мережі Інтернет за сучасними швидкісними каналами зв'язку, розподіл доступу до ресурсів між різними категоріями учасників навчально-виховного процесу.
- Створення єдиної інформаційної інфраструктури навчального закладу.
- Автоматизація діяльності адміністрації, бухгалтерії, бібліотеки на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

На основі зазначеного плануємо використання інформаційного забезпечення школи спрямувати на підвищення ІКТ-компетентності педагогічних працівників школи, пошуки державної та спонсорської підтримки інформаційного забезпечення школи, створення медіатеки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту» станом на 03 жовтня 2017 року: Офіц. Текст. – К.: Алерта, 2017. – 120 с.
2. <https://sites.google.com/site/kislovdosvid/about-us>
3. http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp18/tezi-laskova.pdf
4. <https://sichneva2016.jimdo.com/>